

**Oświadczenie prasowe w sprawie SWIFT
wydane po przyjęciu opinii Grupy roboczej Artykułu 29 w sprawie przetwarzania
danych osobowych przez SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial
Telecommunication - Stowarzyszenie Międzynarodowej Teletransmisji Danych
Finansowych)**

23 listopada 2006 r.

Grupa robocza została ustanowiona zgodnie z art. 29 dyrektywy 95/46/WE. Jest ona niezależnym europejskim organem doradczym w zakresie ochrony danych i prywatności. Zadania grupy określa art. 30 dyrektywy 95/46/WE i art. 15 dyrektywy 2002/58/WE.

Obsługę sekretariatu zapewnia Dyrekcja C (Sądownictwo Cywilne, Prawa i Obywatelstwo) Dyrekcji Generalnej ds. Sprawiedliwości, Wolności i Bezpieczeństwa Komisji Europejskiej, B-1049 Bruksela, Belgia, Biuro nr LX-46 01/43

Strona internetowa: http://europa.eu.int/comm/justice_home/fsj/privacy/index_en.htm

Podczas posiedzenia w dniach 21-22 listopada 2006 r. Grupa robocza ponownie rozpatrywała sprawę SWIFT i jednogłośnie przyjęła Opinię 128 dotyczącą jej ustaleń w tej sprawie.

W tej opinii Grupa robocza Artykułu 29 podkreśla, że prawa podstawowe muszą być zagwarantowane nawet w przypadku zwalczania terroryzmu i przestępczości. Grupa robocza Art. 29 domaga się zatem poszanowania powszechnych zasad ochrony danych.

SWIFT to usługa przekazywania informacji finansowych na całym świecie, umożliwiająca dokonywanie międzynarodowych przekazów pieniężnych. Firma SWIFT przechowuje wszystkie wiadomości przez okres 124 dni w dwóch ośrodkach operacyjnych stanowiących swoje lustrzane odbicia, z których jeden znajduje się w UE a drugi w USA – ta forma przetwarzania danych określana jest w tym dokumencie jako "mirroring". Wiadomości zawierają dane osobowe, takie jak nazwiska płatnika i odbiorcy płatności. Po atakach terrorystycznych we wrześniu 2001 roku Departament Skarbu USA („UST”) wystosował wezwania wymagające, aby firma SWIFT zapewniła dostęp do treści wiadomości przechowywanych w USA. Firma SWIFT zastosowała się do wezwań, choć wynegocjowano określone ograniczenia dostępu UST. Sprawę podano do wiadomości publicznej w relacji prasowej pod koniec czerwca oraz na początku lipca.

Jako spółdzielnia mająca siedzibę w Belgii, SWIFT podlega belgijskiej ustawie o ochronie danych implementującej Dyrektywę UE o ochronie danych 95/46/WE („Dyrektywę”). Instytucje finansowe w UE korzystające z usługi SWIFT podlegają krajowym przepisom o ochronie danych implementującym Dyrektywę w Państwach Członkowskich, w których mają siedziby.

WNIOSKI:

W opinii nr 128 z 22 listopada 2006 r. w sprawie przetwarzania danych osobowych przez Stowarzyszenie Międzynarodowej Teletransmisji Danych Finansowych (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication, SWIFT) przyjętej w dniu dzisiejszym Grupa robocza Art. 29 sformułowała następujące wnioski:

a) Dyrektywa UE o ochronie danych 95/46/WE ma zastosowanie do przekazywania danych osobowych za pośrednictwem usługi SWIFTNet FIN;

b) Firma SWIFT i instytucje finansowe ponoszą wspólną odpowiedzialność w świetle Dyrektywy za przetwarzanie danych osobowych z wykorzystaniem usługi SWIFTNet FIN, gdzie firma SWIFT ponosi ogólną odpowiedzialność a instytucje finansowe ponoszą określoną odpowiedzialność za przetwarzanie danych osobowych swoich klientów;

c) firma SWIFT i instytucje finansowe w UE nie przestrzegały przepisów Dyrektywy:

(i) *SWIFT*: Jeżeli chodzi o przetwarzanie i „mirroring” danych osobowych w ramach usługi SWIFTNet FIN, SWIFT jako administrator danych musi wypełniać swoje zobowiązania wynikające z Dyrektywy, w tym obowiązek dostarczania informacji, zgłoszenie przetwarzania, obowiązek zapewnienia odpowiedniego poziomu ochrony w celu spełnienia wymogów dotyczących przekazywania danych osobowych za granicę;

(ii) *Instytucje finansowe*: Instytucje finansowe w UE jako administratorzy danych mają prawny obowiązek zapewnienia, aby firma SWIFT w pełni przestrzegała prawa, w szczególności prawa o ochronie danych, w celu zapewnienia ochrony swoim klientom. Instytucje finansowe są odpowiedzialne za posiadanie wystarczającej wiedzy na temat różnych systemów płatności oraz charakteryzujących je cech technicznych i prawnych oraz zagrożeń. Jeżeli instytucje finansowe nie dążą (w wystarczającym stopniu) do uzyskania takiej wiedzy, akceptują znaczące zagrożenia prawne oraz zagrożenia dla klientów wiążące się z naruszeniem podstawowego

obowiązku staranności. W szczególności, jeżeli jakieś usługi, takie jak usługa SWIFTNet FIN, wiążą się z masowym przekazywaniem danych do krajów nieposiadających odpowiedniego poziomu ochrony danych w świetle Dyrektywy oraz jeżeli jest prawdopodobne, że takie przypadki przekazywania danych wywołają określone obawy lub zagrożenia w zakresie prywatności, Grupa robocza uważa, że konieczne jest, aby instytucje finansowe, jako dostawcy profesjonalnych usług, informowały o tym swoich klientów, zgodnie z wymogami przejrzystości wynikającymi z Dyrektywy.

d) Grupa robocza jest zdania, że brak przejrzystości oraz odpowiednich i skutecznych mechanizmów kontroli, związanych z całym procesem przekazywania danych osobowych najpierw do USA a następnie do UST, stanowi poważne naruszenie w świetle Dyrektywy. Ponadto naruszone są gwarancje dotyczące przekazania danych do państwa trzeciego zdefiniowane w Dyrektywie oraz zasady proporcjonalności i konieczności.

Jeżeli chodzi o przekazywanie danych osobowych do UST, Grupa robocza uważa, że potajemne, systematyczne, masowe i długoterminowe przekazywanie danych osobowych przez firmę SWIFT do UST w sposób poufny, nieprzejrzysty i systematyczny prowadzone od lat bez skutecznych podstaw prawnych oraz bez możliwości niezależnej kontroli przez publiczne organy ochrony danych stanowi naruszenie podstawowych europejskich zasad ochrony danych i nie jest zgodne z prawem belgijskim i europejskim. Już są dostępne i obowiązują międzynarodowe instrumenty w zakresie walki z terroryzmem. Przy zapewnianiu wymaganego poziomu ochrony praw podstawowych należy wykorzystywać już oferowane możliwości.

e) Grupa robocza ponownie przypomina¹ o zobowiązaniu demokratycznych społeczeństw do zapewnienia poszanowania podstawowych praw i wolności jednostki. Prawo osoby do ochrony danych osobowych stanowi część tych podstawowych praw i wolności. Dyrektywy Wspólnoty w sprawie ochrony danych osobowych (Dyrektywy 95/46/WE oraz 2002/58/WE) stanowią część tego zobowiązania. Dyrektywy te mają na celu zapewnienie poszanowania podstawowych praw i wolności, w szczególności prawa do prywatności w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych, oraz przyczynienie się do poszanowania praw chronionych artykułem 8 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i artykułem 8 Karty

¹ Opinia Grupy roboczej Art. 29 10/2001 w sprawie zrównoważonego podejścia w walce z terroryzmem; WP 53, http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/workinggroup/wpdocs/2001_en.htm.

Praw Podstawowych UE. We wszystkich tych instrumentach przewidziane są wyjątki dotyczące zwalczania przestępczości, ale przy spełnieniu określonych warunków.

NATYCHMIASTOWE DZIAŁANIA, JAKIE MAJĄ BYĆ PODJĘTE W CELU POLEPSZENIA OBECNEJ SYTUACJI:

W związku z powyższym Grupa robocza wzywa do podjęcia następujących natychmiastowych działań w celu polepszenia obecnej sytuacji:

a) **Zaprzestanie naruszeń:** Firma SWIFT i instytucje finansowe muszą przestrzegać swoich zobowiązań prawnych zgodnie z prawem krajowym i europejskim. Dotyczy to również podjęcia środków w celu zapewnienia, aby wszelkie przypadki przekazywania danych osobowych były zgodne z prawem. W przypadku niezgodności, administratorzy danych mogą zostać poddani sankcjom nałożonym przez właściwe organy zgodnie z Dyrektywą i prawem krajowym, w celu wyegzekwowania zgodności.

b) **Powrót do zgodnego z prawem przetwarzania danych:** Grupa robocza Art. 29 wzywa SWIFT i instytucje finansowe do natychmiastowego podjęcia środków w celu naprawienia obecnego niezgodnego z prawem stanu rzeczy oraz powrócenia do sytuacji, w której międzynarodowe przelewy pieniężne mogą być dokonywane w pełni zgodnie z prawem o ochronie danych. Grupa robocza jest zadowolona z faktu, że niektóre organy ochrony danych już dziś wzywają instytucje finansowe do bezzwłocznego znalezienia rozwiązania.

c) **Działania dotyczące SWIFT:** W przypadku wszystkich swoich działań związanych z przetwarzaniem danych, firma SWIFT jako administrator musi podjąć niezbędne środki, aby przestrzegać swoich zobowiązań wynikających z belgijskiego prawa o ochronie danych implementującego Dyrektywę.

d) **Działania dotyczące Banków Centralnych:** Obecna sytuacja wymaga wyjaśnienia nadzoru nad SWIFT. Grupa robocza zaleca, aby znaleźć odpowiednie rozwiązania w celu zapewnienia zgodności w szczególności z zasadami ochrony danych, ewidentnie w zakresie nadzoru, bez szkody dla uprawnień krajowych organów ochrony danych, jak również, aby zapewnić, że właściwe organy są należycie i w odpowiednim czasie informowane, gdy to konieczne. Grupa robocza uważa, że brak zgodności z ustawodawstwem o ochronie danych może w rzeczywistości zaszkodzić zaufaniu konsumentów w ich bankach i w ten sposób może także wpłynąć na stabilność finansową systemu płatności (zagrożenie reputacji). Przeszkody prawne, takie jak zobowiązania podmiotów nadzorujących do zachowania tajemnicy zawodowej, które mogłyby być wykorzystane jako argument do ograniczenia

skutecznej kontroli przez niezależne organy ochrony danych, nie powinny być uwzględniane w przypadku ewentualnego naruszenia praw konstytucyjnych lub praw człowieka.

e) **Działania dotyczące instytucji finansowych:** Wszystkie instytucje finansowe w UE wykorzystujące usługę SWIFTNet FIN, w tym banki centralne, muszą zapewnić zgodnie z artykułami 10 i 11 Dyrektywy 95/46/WE UE, aby ich klienci byli odpowiednio informowani o tym, jak ich dane osobowe są przetwarzane oraz jakie prawa przysługują osobom, których dane dotyczą. Muszą również przekazać informację o fakcie, że organy USA mogłyby mieć dostęp do takich danych. Organy ochrony danych są zobowiązane do wdrażania tych wymogów w celu zagwarantowania, że przestrzegają ich wszystkie instytucje finansowe na poziomie europejskim oraz do współpracy w zakresie ujednoliconych informacji o ochronie prywatności. Grupa robocza Art. 29 powołuje się w związku z tym na przyjętą przez siebie opinię w sprawie dalszej harmonizacji zasad informowania². Wydaje się również właściwe, aby instytucje finansowe i banki centralne uwzględniły alternatywne rozwiązania techniczne do procedur obecnie wykorzystywanych, zgodnie z zasadami Dyrektywy.

Grupa robocza podkreśla również następujące kwestie:

a) **Zachowanie naszych podstawowych wartości w przypadku zwalczania przestępczości:** Grupa robocza przypomina, że wszelkie środki podjęte w walce z przestępczością i terroryzmem nie powinny i nie mogą zmniejszać standardów ochrony praw podstawowych charakteryzujących społeczeństwa demokratyczne. Kluczowym elementem w walce z terroryzmem jest zapewnienie zachowania praw podstawowych, które stanowią podstawę społeczeństw demokratycznych, oraz tych wartości, do których zniszczenia dążą ci, którzy popierają stosowanie przemocy.

b) **Ogólne zasady ochrony danych:** Grupa robocza uważa za konieczne, aby zasady ochrony danych osobowych, w tym kontrola przez niezależne organy nadzoru, były respektowane w każdej strukturze globalnych systemów przekazywania informacji.

Opinia 128 zostanie wkrótce opublikowana na stronie internetowej http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/workinggroup/wpdocs/2006_en.htm w różnych językach Unii Europejskiej.

² Opinia Grupy roboczej Art. 29 w sprawie dalszej harmonizacji zasad informowania, 25 listopada 2004 r., WP 100; http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/docs/wpdocs/2004/wp100_en.pdf

Sporządzono w Brukseli, dnia 23 listopada 2006 r.

W imieniu Grupy roboczej

Przewodniczący

Peter Schar